

ნანული აზიკური

ოსუ ივანე ჯავახიშვილის სახელობის ისტორიისა და ეთნოლოგიის
ინსტიტუტი, თბილისი

nanuliazikuri9@gmail.com

საკვანძო სიტყვები: ტერმინოლოგია, ლექსიკოგრაფია, ხელობის
ტერმინოლოგია. ტერმინები: ნაბადი, თექა.

ტერმინების – ნაბდისა და თექის – ურთიერთმიმართება

საქართველოს იმ რეგიონებში, სადაც მეცხვარეობა მეურნეობის ერთ-ერთი წამყვანი დარგი იყო, მოსახლეობის ყოფაში მატყლსა და მატყლის ნაწარმს განსაკუთრებული ადგილი ეკავა. შესაბამისად, მოთელილი მატყლის წარმოებას, ანუ მენაბდეობას, მისდევდნენ ყველა იმ კუთხეში (რაჭა, იმერეთი, სვანეთი, სამეგრელო, ჯავახეთი, ხევი, ფშავი, თუშეთი, ქართლი, კახეთი), სადაც მეცხვარეობა იყო მეტ-ნაკლებად დაწინაურებული.

მატყლის თელვას საქართველოს ტერიტორიაზე ძირძველი ტრადიცია აქვს. ბედენის აკლდამაში (ძვ. წ. III-II ათასწლეულთა მიჯნა) სხვა ნივთებსა და ქსოვილის ნაშთებთან ერთად აღმოჩნდა მოთელილი მატყლის ფრაგმენტები – მიცვალებული ნაბადზე იყო დასვენებული, იქვე აღმოჩნდა ნაბადგამოკრული ფარიც. წერილობითი წყაროებიდან ისიც ცნობილია, რომ ქსოვილებთან ერთად საქართველოდან ნაბდებიც გაჰქონდათ (ზაქარია ალ-კაზვინი 1975: 40).

მატყლის თელვით იღებდნენ მრავალი სახეობის საყოფაცხოვრებო-სამომხმარებლო ნივთს, თავსაბურავსა თუ შესამოსელს, მოთელილი მატყლი იყო სიცივისაგან დამცავი (ჩასათბუნებელი) და ნესტგაუმტარი. ამიტომ ჩვენი წინაპრები მას საცხოვრისის დასათბუნებლად, გადასახურავად და კარვებად იყენებდნენ. სასაპალნე და ტვირთმზიდი პირუტყვის აღკაზმულობაშიც გამოიყენებოდა ნაბდის ნაჭრები, გაშლილ ველზე საჩრდილობლად და მოსაქრებადაც¹, ასევე სახლის ინტერიერის გასალამაზებლად მოსართავ-სამშვენისებად. მოთელილი მატყლი გამოიყენებოდა ხალხურ მედიცინასა და სხვადას-

---

¹ მოსაქრება – მოფარებული, ქარისაგან დაცული ადგილი ველზე (ცოცა-ნიძე 2018: 208)

ხვა საწესჩვეულებო რიტუალშიც. დეკორატიულ, ანუ სახიან, *ნაბდებს* ქალებს მზითევშიც ატანდნენ (აზიკური 1999: 6-7). აქვე შევნიშნავთ, რომ საქართველოში ითელებოდა ჭავლიანი¹, ანუ ბოჭკომადალი² და უჭავლო³ სამწყემსო, მხრიანი *ნაბდებიც*. ამჟამად სამწყემსო და საყოფაცხოვრებო დანიშნულებისათვის მხოლოდ უჭავლო *ნაბდები* ითელდება.

ოჯახი ადგილობრივი მოთელილი ნაწარმით თავის საყოფაცხოვრებო მოთხოვნას იკმაყოფილებდა. ამასთან ერთად, ცნობილია, რომ მეცხოველეობით განთქმული რეგიონების მოსახლეობა *ნაბდის* ჭარბ ნაწარმს ჰყიდდა, მაგალითად, კახეთისა და მახლობელი რეგიონების მოსახლეობას ასეთი ნაწარმი გაჰქონდა თბილისის, თელავისა და სხვა ქალაქების ბაზრებში, აგრეთვე ალავერდის სადღესასწაულო ბაზრობაზე. XIX საუკუნეში საქართველოში არსებობდნენ, ე. წ. ხელობაზე გასულნი, ანუ კარდაკარ მოსიარულე ხელოსნები, მათ შორის იყვნენ *ნაბდის* მთელავეებიც. ისინი სხვადასხვა დანიშნულებისთვის გასამრჯელოს მიღების მიზნით თელავდნენ მატყლს *ნაბდებისათვის* (გოგიჩაიშვილი 1976: 111). ბაზარზე მზა პროდუქციის გატანასთან ერთად ეს იყო შემოსავლის დამატებითი და არცთუ მცირე წყარო შინამრეწველთათვის.

როგორც ცნობილია, საქართველოში XIX საუკუნის დასასრულსა და XX საუკუნის დასაწყისში ტრადიციული ნატურალური მეურნეობები თანდათანობით ქრებოდა. ხელნაკეთის ადგილს ნელ-ნელა იკავებდა ფაბრიკული ნაწარმი (ხელიმსკი 1910:6). ეს საყოველთაო მიდრეკილება დაკავშირებული იყო უცხოურ წარმოებათა გახსნასთან და მზა ნაწარმის იმპორტთან, ასევე სხვადასხვა საყოფაცხოვრებო ნივ-

¹ ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის მიხედვით ჭავლის ერთ-ერთი მნიშვნელობა არის „ბანჯგვლი“, „ხაო“, „ბეწვი“ (ქეგლი 1986). ჭავლიანია სამწყემსო ნაბდები, რომელთაც გრძელი ბეწვი აქვთ დაფენილი გარეთა მხარეს.

² „ბოჭკო-მადალი“ – ვახუშტი ბატონიშვილი ჭავლიან *ნაბდებს* ამ ტერმინით მოიხსენიებს. პარაგრაფში „დიდოეთისათვის“ წერს: „ამათი ჩოხა-ნაბადი სხუაგვარი: ჩოხა უხაო და *ნაბადი* ბოჭკო-მადალი, ვითარცა ქუნთისა, გარნა შავი და არა სხუა ფერა“ (ბატონიშვილი 1973: 553). თვით სიტყვა ბოჭკო ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის ერთ-ერთი მნიშვნელობით „წვრილი დაურთავი ძაფია“ (ქეგლი 1986)

³ ეთნოგრაფი გ. ჩაჩაშვილი ჭავლიანისა და უჭავლოს აღსანიშნავად იყენებს სიტყვებს – *ბოჭკომადალი ნაბადი*, *ბეწვიანი ნაბადი* და *დაბალხაოიანი ნაბადი* (ჩაჩაშვილი 1978: 28-29). ბოჭკომადალი ნაბდის აღსანიშნავად თუშეთში შემოინახა ტერმინი *ჭავლიანი ნაბადი*.

თის ყოფიდან გამოსვლამ შეამცირა ან სრულად გააქრო მოთხოვნა შინამრეწველობის მრავალ ნაწარმზე. მათ შორის, ცხადია, იყო მოთელილი მატყლის პროდუქციაც, მან თავი შემოინახა მხოლოდ მეცხვარეობის რაიონებში.

უკვე აღინიშნა, რომ არქეოლოგიურ მასალაზე დაყრდნობით, მატყლის თელვის ტექნოლოგიას საქართველოში ჯერ კიდევ III-II ათასწლეულების მიჯნაზე იცნობდნენ. ამასთან, წარსულში მენაბდეობის ნაწარმის ზემოთ აღნიშნული მრავალფეროვნება, ბუნებრივია, განაპირობებდა შინამრეწველობის ამ დარგთან დაკავშირებული ტერმინების მრავალფეროვნებასაც და, რაც ძალზე საგულისხმოა საკვლევ თემასთან დაკავშირებით, მათს ადგილობრივ, ქართულ წარმომავლობას. ჩემ მიერ ველზე მოპოვებული ეთნოგრაფიული მასალის მიხედვით, მატყლის თელვით მიღებული ნაწარმის აღმნიშვნელი ზოგადი ტერმინია *ნაბადი*. ფორმისა და დანიშნულების მიხედვით *ნაბადი* განსხვავდებოდა. შესაბამისად, სხვადასხვაობს მათი აღმნიშვნელი სიტყვებიც: *საფენი ნაბადი*, *სამწყემსო* ან *მჭრიანი ნაბადი* და ა.შ. თუშურ დიალექტში ადგილობრივად დამზადებულ *სამწყემსო ნაბადს* მეორენაირად ჰქვია *სახურა ნაბადი*, არაადგილობრივს კი გეოგრაფიული წარმომავლობის ამსახველი სახელი – *ლეკურა' ნაბადი* ან *კაკვკავის ნაბადი*. *სამწყემსო სახურა ნაბდის* სახელად თუშეთში გვხვდება ასევე სიტყვა *ბურკვა'ი*, რაც *ნაბდის* ეპითეტადაც მოიაზრება („შემოიჭუჭკავს „ბურკვა' სად' ვაითუ შემცივდესაო“ – ხალხური). *ბურკვაი* მიღებულია სიტყვიდან *შემობურკვა*, რაც შემოხვევას, შემოჭუჭკვას, შემოგებას გულისხმობს. *საფენ ნაბადსაც*, განსაზღვრული დანიშნულებიდან გამომდინარე, თავისი სახელები აქვს: *საბარგე ნაბადი*, *მეჭის ნაბადი*, *ფეტქვეშაშლელა' ნაბადი* ან *საფენა' ნაბადი...* ცხენისა და სახედრის აღკაზმულობისთვის განკუთვნილ *ნაბადს* ჰქვია: *ქევანი*, *საოფლე*. თუშეთში ქალი თუ იტყვის – „*ნაბადი* მაქვს მოსათელი“, აქ შეიძლება იგულისხმებოდეს *სამწყემსო*, ცხენის აღკაზმულობისა თუ *საფენ-საგებელი ნაბადი*. სიტყვით *ნაბდურა'ებ* გამოხატავენ მცირე ზომის *ნაბდებსაც*. წოვათუშურ, ანუ ბაცბურ ენაში *სამწყემსო ნაბადს* უწოდებენ *ნაბად*, ხოლო *საფენ ნაბადს* – *ნაბდურ*. ეს სახელწოდებები ქართული ენიდანაა შეთვისებული (დემერიევი 1953: 11). საერთოდ, უნდა ითქვას, რომ მატყლის თელვასთან დაკავშირებული ტერმინოლოგია ძირითადად ქართულია, თუმცა სხვა ხალხთა მიერაც ამ ტექნოლოგიის ცოდნამ და წარსულში ხალხთაშორისმა ეკონომიკურ-

კულტურული ინფორმაციის გაცვლის ბუნებრივმა პროცესმა განაპირობა ამ დარგშიც ზოგიერთი უცხოური ტერმინის დამკვიდრება.

ქართული წარმომავლობის ზემოთ აღნიშნულ ტერმინთაგან ზოგიერთის სიძველეს ადასტურებს XVIII საუკუნის ქართველი ლექსიკოგრაფი სულხან-საბა ორბელიანიც. მისი განმარტებით, *ნაბადი* არის „შეთელილი“, „ნაქმარი“; „ნაქმარი, გინდა შეთელილი“. იგი თელვას „შენაბდვად“, „მატყლის შენაბდვად“ განმარტავს.

როგორც ვნახეთ, სულხან-საბა ორბელიანის განმარტებით, *ნაბადი* ყველანაირ შეთელილს აღნიშნავს. ასეა ეთნოგრაფიული მასალის მიხედვითაც; იგი ყველანაირი მოთელილის აღმნიშვნელი ტერმინია, ხოლო იმის მიხედვით, თუ მოთელილ მატყლს - *ნაბადს* - რა დანიშნულება აქვს, მის აღმნიშვნელ სიტყვას ან განსაზღვრება ახლავს, ან განსხვავებული ტერმინითაა წარმოდგენილი, მაგალითად, *საქუდუ ნაბადი*, *საქვენუ ნაბადი*, *ნაბდის ქუდი*, *ტახტის ნაბადი*, *სახიანი ნაბადი*, *ქევანი*, *სახური ნაბადი*//*მხრიანი ნაბადი... საოფლა...* (აზიკური 1999:8).

საქართველოში მოთელილი ნაწარმის აღმნიშვნელ სიტყვა *ნაბდის* პარალელურად სიტყვახმარებაშია *ქეჩა* და *თექა*. მათ ხშირად ერთგვარ ტერმინებად მიიჩნევენ.

ტერმინი *ქეჩა* თურქულია და მიიჩნევენ, რომ ის საქართველოში XV საუკუნის II ნახევრიდან გავრცელდა. იგი სახეებიან საფენ *ნაბადს* აღნიშნავს (სოხაძე 1920). სიტყვა *ქეჩა* ხალხურ ცოცხალ მეტყველებაში ფართოდ არც ყოფილა დამკვიდრებული, მხოლოდ ქიზიყსა და ქართლში გვხვდება.

ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონის მიხედვით: „1. *ქეჩა* იგივეა, რაც *ნაბადი*... 2. უხეში მატყლეული ქსოვილებისგან დაწნული საფენი“... (ქეგლი 1986). ქართულ საბჭოთა ენციკლოპედიაშიც – „*ქეჩა* მატყლისაგან მოთელილი ან ქსოვილის ნაჭრებისაგან დაწნული საფენია“ (ჯალაბაძე 1986).

როგორც ვხედავთ, ორივე გამოცემაში *ქეჩა* ერთ-ერთი მნიშვნელობით *ნაბადია*. ქიზიყურ კილოშიც *ქეჩა* მაზრის ჩამონაჭრებისაგან დაწნულ საფენს ჰქვია (მენთეშაშვილი 1941), ქართლურში კი – უნაგირის ბალიშზე გადასაფარებელ, ფერადი ძაფებისაგან მოქსოვილ მომცრო ხალს (ქართლური 1981). ეს სიტყვა საერთოდ არ გვხვდება აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთში.

ამგვარივე არაქართული, სპარსული წარმომავლობისაა სიტყვა *თოქალთო*, იგივე თიქალთო: „ცხენის ზურგზე, უნაგირის ქვეშ (საოფ-

ლუზე) დასაფენი“ (ქეგლი 1986). მას ამავე მნიშვნელობით ხმარობენ თუშეთშიც და ეწოდება „თიქალთო“ (აზიკური 1999: 8).

საგანგებოდ უნდა შევჩერდეთ ტერმინ *თექსზე*. იგი თელვის ტექნოლოგიის ზოგად ტერმინად XX საუკუნის დასასრულს დამკვიდრდა. მანამდე მას სხვა, მკვეთრად გამიჯნული მნიშვნელობა ჰქონდა. იგი აღმოსავლეთ საქართველოს მთიანეთში (თუშეთში) მცხოვრებ მამაკაცთა გარე სამოსს ერქვა, რომელიც მწყემსთა ყოფას გვიანობამდე შემორჩა. მას კერავდნენ შემოდგომის მოთელილი მატყლის – *ნაბდის* ნაჭრისაგან და წვიმასა და სიცივეში იყენებდნენ. ამავე სახელითა და ფუნქციით იგი გავრცელებული იყო კახეთში, ერწოთიანეთსა და საინგილოში (მასალები 1983: 38, 60, 68).

საინტერესოა, როგორ განმარტავს *თექს* სულხან-საბა: „უმჯობესი თაქნაბადი“, „თაქნაბადი – „კეთილი *ნაბადი*“; „*თექს* უმჯობესი თაქნაბადი, კაი თაქნაბადი“ (ორბელიანი 1965). საინტერესოა, თუ რას გულისხმობდა ლექსიკოგრაფი ტერმინ *თაქნაბადში*, ანუ კეთილნაბადში და რატომ შეაქვს *თექს* ქვეშაფენელთა და საგებელთა ნუსხაში და მათ საერთო სახელით (*ტერი*) მოიხსენიებს: „ტერი... არს ჭურჭელი ქვეშაფენელი“ (ორბელიანი 1966). არადა, ჩვენამდე მოღწეულ ეთნოგრაფიულ-ფოლკლორულ მასალაში *თექს* მხოლოდ გარე სამოსის აღმნიშვნელია და არა საფენის.

სიტყვა *თექს* ასეა განმარტებული ქართული ენის განმარტებით ლექსიკონში: „1. ნაბდისაგან შეკერილი ზედა ჩასაცმელი; 2. იგივეა, რაც *ნაბადი*“... (ქეგლი 1986), ხოლო ქართულ საბჭოთა ენციკლოპედიაში *თექს* მხოლოდ საფენი *ნაბდის* იდენტურია: „*თექს*, მოთელილი მატყლის საფენი *ქეჩა*, ამზადებენ თუშეთში, კახეთში, ხევსა და ჯავახეთში. მწყემსები და მეცხვარეები მთაბარობისას *თექს*ს იყენებდნენ კარვების გადასახურად. სახიანი *თექის* საუკეთესო ნიმუშები („ნაბადი“) მზადდებოდა თუშეთში. თუშური *თექს* გამოირჩევა მარტივი და დახვეწილი ორნამენტით“ (ჯალაბაძე 1979).

სიტყვა *თექს* გვხვდება ქართული დეკორატიულ-მხატვრული ნაწარმის – სახიანი *ნაბდების* აღსანიშნავადაც (ცაგარელი 1972, 1982). მენაბდეობის ტერმინთა აღრევა და შეცდომაც ამ ალბომების გამოსვლის შემდეგ დაიწყო. მათს სათაურშივე („ქართული *თექს*“ და „ქართული დეკორატიული *თექს*“) არის ძალიან უხეში, ფაქტობრივი შეცდომა – ალბომში წარმოდგენილია დეკორატიული, ანუ სახიანი მოთელილი *ნაბდები* თუშეთის რეგიონიდან და იქ ასეთ *ნაბდებს* *თექს*ს არავინ უწოდებს. სამწუხაროდ, ავტორიტეტული გამომცემლობა „ხე-

ლოვნების“ მიერ გამოცემული ეს ალბომები უკრიტიკოდ მიიღო საზოგადოების იმ ნაწილმაც, რომელსაც უნდა სცოდნოდა, რომ *თექა* სამწყემსო სამოსია და არა დეკორატიული საფენი.

ერთხელ შეცდომით გამოყენებულმა და ალბომის სათაურად გატანილმა ტერმინმა მთლიანად შეცვალა მისი შინაარსი. თუ მანამდე *თექა* მამაკაცის გარე სამოსის აღმნიშვნელი იყო, დღეს ის მატყლის მოთელვით მიღებული საფენებისა და სხვადასხვა ნივთის ზოგად სახელად იქცა (ეს სხვა ავტორებმაც გაიმეორეს). ასე აღრია უცოდინრობით ერთხელ დაშვებულმა შეცდომამ მოთელილი მატყლის ნაწარმის აღმნიშვნელი ტერმინები, რაც აშკარად გამოსასწორებელია.

გამოყენებით-დეკორატიული ხელოვნების ამ დარგთან დაკავშირებული ზოგადი სურათი კი ასეთი იყო: გვქონდა მატყლის თელვით მიღებული ნაწარმის აღსანიშნავად ზოგადი ტერმინი *ნაბადი*. შინამრეწველობის ეს უძველესი დარგი, შესაბამისად, *მენაბდობად* მოიხსენიებოდა, ამ დარგის მიმდევარი კი *მენაბდე* იყო. დღეს ეს ტერმინები მივიწყებულია და სიტყვახმარებაში შემოვიდა სამწყემსო საწვიმარი ლაბადის აღმნიშვნელი სიტყვა *თექა*, რომელსაც ძველ ქართულში *ღართი*, ხოლო დასავლეთ საქართველოში (სამეგრელო, სამურზაყანო, აფხაზეთი) *გვაბანა*, იგივე *გვაბანაკი* შეესატყვისება (აზიკური 1999:8). *თექა* სრულიადაც არ გამოხატავს რეალობას. ეს კი გამოიწვია უკრიტიკოდ მიღებულმა ალბომების დასათაურებამ.

ლიტერატურა

- აზიკური 1999* – ნანული აზიკური, თუშური ნაბადი, თბილისი.
- ბატონიშვილი 1973* – ვახუშტი ბატონიშვილი, აღწერა სამეფოსა საქართველოსა//ქართლის ცხოვრება, IV, თბილისი.
- გოგიჩაიშვილი 1976* – ფილიპე გოგიჩაიშვილი, ხელოსნობა საქართველოში, თბილისი.
- დემერიევი 1953* – Юнус Дешериевич Дешериев, Бацбийский язык., М.
- ზაქარია ალ-კაზვინი 1975* – ზაქარია ალ-კაზვინი, ცნობები საქართველოსა და კავკასიის შესახებ. არაბულ ტექსტს შესავალი წაუძღვარა, ქართული თარგმანი და შენიშვნები დაურთო ო. ცქიტიშვილმა, თბილისი.

მასალები 1983 - მასალები საქართველოს შინამრეწველობისა და ხელოსნობის ისტორიისათვის. ტ. III, ნაწილი I, თბილისი.

მენთეშაშვილი 1943 – სტეფანე მენთეშაშვილი, ქიზიყური ლექსიკონი, თბილისი.

ორბელიანი 1965 – სულხან-საბა ორბელიანი, თხზულებანი, ტ. IV, თბილისი.

ორბელიანი 1966 – სულხან-საბა ორბელიანი, თხზულებანი, ტ. IV, თბილისი.

სოხაძე 1920 – აკაკი სოხაძე, ქართული კოსტიუმის ისტორიიდან (ნაბადი), ხელნაწერი.

ბეროზაშვილი 1981 – თამარ ბეროზაშვილი, მერი მესხიშვილი, ლამარა ნოზაძე, ქართლური დიალექტის ლექსიკონი, თბილისი.

ქეგლი 1986 – ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ერთტომეული, თბილისი.

ჩაჩაშვილი 1978 – გერცელ ჩაჩაშვილი, ქართული ნაბადი, ჟურ. „ძეგლის მეგობარი“, N48, თბილისი.

ცაგარელი 1972 – ნოდარ ცაგარელი, ქართული დეკორატიული თექა, თბილისი.

ცაგარელი 1982 – ნოდარ ცაგარელი, ქართული თექა, თბილისი.

ცოცანიძე 2018 – გიორგი ცოცანიძე, მეცხვარეობის ტერმინოლოგია, ტერმინოლოგიის საკითხები III, თბილისი.

ხელიმსკი 1910 – Григорий Герасимович Хелимский, О кустарной промышленности Закавказья, М.

ჯალაბაძე 1979 – გიორგი ჯალაბაძე, თექა, ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია, ტ. IV, თბილისი.

ჯალაბაძე 1986 – გიორგი ჯალაბაძე, ქეჩა, ქართული საბჭოთა ენციკლოპედია, ტ. X, თბილისი.

Nanuli Azikuri

TSU Ivane Javakhishvili Institute of History and Ethnology, Georgia

nanuliazikuri9@gmail.com

Keywords: Terminology, Lexicography, Handcraft Terminology.

Terms: Nabadi, Teka.

On the Correlation of the Terms “Nabadi” and “Teka”

Summary

The Georgian language has multiple terms expressing wool felting and wool goods. The ambiguity is caused by the widespread term თქვა (felt), which first made its appearance in an album of decorative or patterned (the folk name), felting (two editions, 1972 and 1982). Though the reason is unknown, the author used the term თქვა (felt) in the title even though it did not remotely correspond to the illustrations. In it we were mainly represented decorative felt creations from Tusheti and the locals themselves called it ნაბადო (felt), adding for specification the attribute სპიანო-[patterned], which expressed precisely its material form.

The single mistaken use of the term in the album title completely changed the content of its meaning and it was even used to mean a man's outer garment. Today is a common term for felted wool goods and has turned into a common term for various things. (Unfortunately, some other authors continued to misuse it.) This unawareness of two different terms led to a confusion of the terms expressing wool goods, a problem which definitely needs correction.

The general idea was this: we had a word ნაბადო (felt) as a common term of felted wool goods. The oldest type of homecraft was referred to as მენაბდეობა (working on felt), and the worker on the craft was called as მენაბდე (worker on felt). Today these terms are neglected and in conversation is used the word თქვა (felt), which means a shepherds' raincoat – ღართი (gharti) in Old Georgian and გვაბანა (gvabana) or გვაბანაკი (gvabanaki) in western Georgia (in Samegrelo and Abkhazia). თქვა (felt) does not express the cultural phenomena itself. This fact is due to the indiscriminate acceptance of the album title by the relevant institutions.